

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0225U004927

Державний реєстраційний номер: 0124U002087

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-12-2025

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 2

Назва етапу: Оцінка антропогенного навантаження на водойми внаслідок ефекту перенесення.
Рекомендації щодо збереження екологічного потенціалу водних об'єктів

Початок етапу: 01.2025

Закінчення етапу: 12.2025

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Державна установа "Інститут еволюційної екології Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 33593908

Місцезнаходження: вул. Академіка Лебедева, буд. 37, м. Київ, 03143, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380445262119, 380445261904

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія наук України

Код за ЄДРПОУ: 00019270

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 54, м. Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442343243

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6541230

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 300.000
--

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Екологічні наслідки воєнних дій: ефект перенесення антропогенного навантаження на водойми західних регіонів України

Назва роботи англійською:

Environmental consequences of military actions: the effect of transfer anthropogenic load to water bodies in the western regions of Ukraine

Реферат українською:

В умовах воєнних дій кардинально змінився вектор рекреаційних потоків: основна маса відпочивальників рушила на Захід України. Рекреаційне навантаження прийняли на себе оліго-мезотрофні озера Волинського та Рівненського Полісся. Ці водойми є дуже чутливими до антропогенної евтрофікації. Основним компонентом їхніх екосистем є сформовані зарості вищих водних рослин, які перехоплюють і депонують весь спектр забруднюючих речовин із водозборів. Надмірне рекреаційне навантаження, яке спостерігається сьогодні, призводить до руйнування цілісності водних рослинних угруповань та до майже повного зникнення гідрофітів для розвитку яких потрібен непорушений щільний пісок. Проведено дослідження структури та оцінки сучасної зміни заростей вищих рослин у озерах Біле та Світязь. Побудовано та проаналізовано серії ретроспективних даних щодо структури заростей макрофітів, рекреаційного навантаження, гідрохімічних характеристик біотопів та кліматичних показників. Досліджено реакцію зарослової зони мілководь на різкі точкові впливи, що призводять до змін структури та кількісних показників заростей. Проведено розрахунок рекреаційної ємності озера Біле та надано рекомендації щодо збереження та відновлення екологічного потенціалу оліго-мезотрофних озер. У зонах інтенсивної рекреації природна макрофітна рослинність елімінується внаслідок витоптування, зростає росль еврибіонтних та індиферентних видів. Ретроспективний аналіз NDVI показав, що ротягом останніх 37 років спостерігається чітка тенденція до зниження середньорічного NDVI до нульового порогу в літоральних зонах озер, навіть у районах, недоступних для рекреантів. На 20 контрольних ділянках, відбулося зниження NDVI на $0,51 \pm 0,07$. Кожні додаткові 1000 відвідувачів на день, знижують NDVI на 0,045 одиниць. Інтенсивність витоптування та щільність рекреаційного навантаження є ключовими факторами, що впливають на макрофітну рослинність і пояснюють більшість варіацій NDVI влітку, тоді як кліматичні фактори статистично незначущі.

Реферат англійською:

Under the conditions of ongoing war, the vector of recreational flows has shifted: the majority of vacationers have moved toward West of Ukraine. The recreational load has been taken up by oligo-mesotrophic lakes of the Polissia regions. These water bodies are highly sensitive to anthropogenic eutrophication. A key component of their ecosystems is well-developed stands of higher aquatic plants, which intercept and sequester a wide range of pollutants from their catchments. The excessive recreational pressure observed today leads to the destruction of the integrity of aquatic plant communities and to the near disappearance of hydrophytes that require undisturbed, compact sandy substrates for their development. A study was conducted on the structure and current changes in higher aquatic vegetation in Lakes Bile and Svityaz. Retrospective data series on macrophyte stand structure, recreational pressure, hydrochemical characteristics of habitats, and climatic variables were constructed and analyzed. The response of the shallow littoral vegetated zone to abrupt, localized disturbances causing changes in the structure and quantitative characteristics of macrophyte stands was examined. The recreational carrying capacity of Lake Bile was calculated, and recommendations were proposed for the conservation and restoration of the ecological potential of oligo-mesotrophic lakes. In areas of intensive recreation, natural macrophyte vegetation is eliminated due to trampling, while the abundance of eurybiontic and indifferent species increases. A retrospective NDVI analysis showed a clear trend over the last 37 years toward a decline in mean annual NDVI to

near-zero values in the littoral zones of the lakes, even in areas inaccessible to recreationists. Trampling intensity and the density of recreational pressure are the key factors affecting macrophyte vegetation and explain most of the variation in summer NDVI, whereas climatic factors are statistically insignificant.

Індекс УДК: 574, 574.5;572.1/.4

Коди тематичних рубрик: 34.35, 34.35.51

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Прокопук Мар'яна Сергіївна

Науковий ступінь: к. б. н.

Вчене звання:

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Науковий звіт

Назва НТП англійською: Scientific report

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Методи, теорії, гіпотези, Аналітичні матеріали

Галузь застосування: Природоохоронні організації, навчальні заклади біологічного та екологічного спрямування

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Звіт містить 57 с., 24 рис., 8 табл., 59 джерел

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення стану навколишнього середовища

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

Prokopuk M., Tomchenko O., Andreiev A., Netsvetov M., Zub L. Visualization of recreation pressure on aquatic macrophytes of vulnerable freshwater habitats. Hydrobiologia. DOI: 10.1007/s10750-025-06004-y

Prokopuk M., Zub L., Tomchenko O., Andreiev A. Satellite remote sensing of macrophytes and regional assessment of vulnerable aquatic habitats // 66 IAVS Symposium "From local to global: vegetation patterns across spatial scales in a changing World": Book of Abstracts, Madeira, 16-12 September 2024. P.130.

Х. Заключні відомості

Керівник юридичної особи

Сухомлин Марина Миколаївна

д. б. н., 03.00.21

Перелік осіб-виконавців

Крилов Ярослав Ігорович

(к. с.-г. н.)

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Жигаленко Олександр Анатолійович

Телефон

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна